

DE 60-MINUTEN MOEDER

Rob Parsons

De 60 minuten moeder

DE ZESTIG MINUTEN MOEDER

Copyright © 1997 Rob Parsons, The Salt Trust, Cardiff, UK
All Rights Reserved
First published in Great Britain by Hodder and Stoughton Ltd
Originele titel: The Sixty Minute Mother
Auteur: Rob Parsons
Copyright © 1997 Nederlandse vertaling: Gideon
Vertaling: Emiel van der Wal
Omslagontwerp: Iddo Hoekstra
Jaar van uitgave: november 2001
4e druk: januari 2013

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-6067-907-4
NUR 707

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere
wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint,
microfilm or any other means without written
permission of the publisher.

Inhoud

Een woord van dank 7

1. Een man over het moederschap 9
2. Herinneringen van een moeder 15
– *Dianne Parsons*
Zestig-seconden-wijsheid 22
Even op adem komen 23
3. Als een moeder accepteert 27
Zestig-seconden-wijsheid 44
Even op adem komen 45
4. Als een moeder gevraagd wordt: ‘Werk je?’ 49
Zestig-seconden-wijsheid 67
Even op adem komen 68
5. Als een moeder alleen is 72
Zestig-seconden-wijsheid 83
Even op adem komen 84
6. Als een moeder ziek is 91
– *Wendy Bray*
7. Als een moeder zich schuldig voelt 94
Zestig-seconden-wijsheid 114
Even op adem komen 115
8. Als een moeder loslaat 120

Noten 126

Voor Lyndon en Celia Bowring

bedankt voor de jaren van wijsheid, bemoediging en
vriendschap

Wie hielp me als ik viel op straat
En stond met een mooi verhaal paraat
Of gaf een kusje waardoor de pijn weggaat?
Mijn moeder.

Ann Taylor, Original Poems'

Een moeder is niet verwaand
of hoogmoedig, omdat ze beseft dat het hoofd
van de school elk moment kan opbellen om
te vertellen dat haar kind zojuist met een motor
door de gymzaal is gereden.

Mary Kay Blakely

Een woord van dank

Wendy Bray en Jill Worth hebben me vanaf het begin geholpen bij de totstandkoming van dit boek. Ze hebben me geadviseerd, aanwijzingen gegeven en me informatie van andere moeders bezorgd. Ook hebben ze een paar keer ‘Even op adem komen’ geschreven.

Jill is een alleenstaande moeder met twee kinderen: Sophie van vijftien en Thomas van acht jaar. Wendy is getrouwd met Richard en heeft twee kinderen: Lois van dertien en Benjamin van tien jaar. Terwijl ik dit schrijf, ondergaat ze intensieve chemotherapie. In het hoofdstuk ‘Als een moeder ziek is’ vertelt ze meer over haar verhaal.

Sinds mijn vrouw Dianne ruim tien jaar geleden begonnen is ons huis open te stellen voor vrouwen – vooral moeders – heeft ze samen met mij het ontstaan en verschijnen van dit boek beleefd.

Zonder de voortdurende raadgevingen van deze drie vrouwen was ik nooit aan dit boek begonnen.

Sheron Rice, mijn assistente, heeft meer geduld en betrokkenheid bij dit project getoond dan ik had mogen verwachten. Dat verbaasde me niet. Sheron heeft onlangs haar eigen moeder verloren en had zich geen betere moeder kunnen wensen of meer van haar kunnen houden. Haar bijdrage aan dit boek was letterlijk

een liefdewerk – namens haarzelf en haar zus Joy – ter nagedachtenis van hun moeder.

Mijn dank gaat verder uit naar Lisa Curtis, Tom Breadshaw, Celia Bowring, Lyndon Bowring, Caroline Adams, Kate Hancock, Gill Williams en Steve Williams. En Jonathan Booth heeft zijn gebruikelijke rol van sergeant-majoor en therapeut vervuld.

Maar bovenal wil ik alle moeders bedanken voor hun bijdrage. Om redenen van privacy heb ik soms jullie naam veranderd, maar niet jullie verhaal.

Een man over het moederschap

Kort nadat ik *De 60 minuten vader* had geschreven, gebeurden er twee dingen. Ten eerste begonnen moeders me te schrijven dat ze er zo van hadden genoten en dat het eigenlijk ook een boek voor hen was. Ten tweede bleek uit al het onderzoek dat wij hebben kunnen doen, dat het vooral *moeders* waren die het kochten en het dan ergens lieten liggen voor de man in hun leven!

In de afgelopen twaalf jaar hebben meer dan tweehonderdduizend mensen deelgenomen aan de gezinsseminars waar ik spreek. Het merendeel van hen bestaat uit moeders. In de pauzes zijn het stevast moeders die met me willen spreken – of we nu in Parijs, Moskou, Vancouver of Manchester zijn. Elk jaar nemen tienduizenden mensen contact met ons op in verband met ons gezinswerk; meestal zijn het moeders. We werken veel met alleenstaande ouders – de afgelopen jaren hebben we vakanties georganiseerd, speciaal voor alleenstaande ouders en hun gezin – en ook hier gaat het vooral om moeders.

Ik heb moeders gehoord die denken dat ze het voor goed verknald hebben: thuisblijvende moeders die zich afvragen of de mensen vinden dat ze de makkelijkste weg hebben gekozen, en werkende moeders die te kampen hebben met een veeleisende peuter en een

nog veeleisender baas – die allebei hebben geleerd hoe ze met hun voeten moeten stampen als ze hun zin niet krijgen. Ik heb moeders gehoord die denken dat zij de enigen zijn met een baby die 's nachts niet wil slapen, en moeders van tieners die het gevoel hebben dat zij de enige ouders op de wereld zijn met een kind dat zijn hele middelbare schooltijd naast hen zit zonder een woord te zeggen.

Ik besef maar al te goed dat ik, ondanks al deze ervaring, zelfs niet een béetje bevoegd ben om over het moederschap te schrijven, maar ik denk wel dat ik me in een zeer bevoorrechte positie bevind. Duizenden moeders hebben me geschreven. Vaak heb ik met hen gesproken en van hen gehoord welke lessen ze hebben geleerd. Een heleboel zeiden: 'Ik wou dat iemand me hierover wat meer had verteld toen mijn kinderen klein waren, maar ik heb het door ervaring moeten leren.' In *De 60 minuten moeder* wil ik iets doorgeven van wat die moeders mij hebben verteld – lessen in de kunst van het moederschap.

Van tijd tot tijd leest u in dit boekje: 'Even op adem komen'. Dan kunt u lekker een kopje koffie zetten, terwijl allerlei moeders vertellen wat zij door de jaren heen hebben geleerd en, net zo belangrijk, *hoe ze erop terugkijken*. En verder is er af en toe een zestig-seconden-wijsheid-bladzijde van moeders die alles al hebben meegemaakt en gedaan.

Bijna elke moeder die ik ken, ziet het moederschap als een vreugdevolle, pijnlijke, spannende, geestdodende aangelegenheid, maar bovenal als een zaak van de lange termijn. Hoe oud onze kinderen ook zijn, de taak van het ouderschap lijkt nooit op te houden. Vijftien jaar

geleden kwam een moeder van vijffennegentig jaar mijn spreekkamer binnen. Ze zei tegen me: 'Ik kan nu in vrede rusten, mijn jongen.' Ik zei: 'Hoezo?' Ze antwoordde: 'Omdat ik net mijn jongste zoon in een bejaardentehuis heb weten te krijgen.' Hij bleek tweeënzeventig te zijn en een beetje beverig. Maar zij was nog bij haar volle verstand en, nadat ze hem op weg had geholpen met school, studeren en trouwen, maakte ze nu het karwei af – *als moeder*.

'Soms heb ik schoon genoeg van mijn kinderen!'

Ga de komende dagen eens naar de slaapkamer van uw kind en pak dat kapot gelezen sprookjesboek uit de kast. Zoek dan 'De nieuwe kleren van de keizer' op, zet het koffiezetapparaat aan en lees het verhaal. Als u bij dat stukje komt waar de kleine jongen roept: 'De keizer is naakt', laat dan die eerlijkheid op u inwerken, uw ziel doordringen, zet vervolgens uw koffie neer, ren naar buiten en roep: 'Het is niet gemakkelijk om moeder te zijn!' 'Soms heb ik schoon genoeg van mijn kinderen!' 'Soms zou ik willen dat ik mijn kinderen nooit had gekregen.' En terwijl u schreeuwt, kijk dan achterom. U zult zien dat u gevolgd wordt door duizenden moeders, allemaal met een stralend gezicht – niet omdat ze de oplossing hebben gevonden, maar van pure verwondering dat de waarheid eindelijk gezegd is.

Bill Cosby heeft eens gezegd: 'De werkelijke reden dat mijn vrouw en ik voor kinderen hebben gekozen, is denk ik dezelfde reden dat Napoleon Rusland binnenviel. Het leek toen een goed idee. Maar sindsdien heb ik wel eens getwijfeld, vooral aan mijn verstand.'

Ik ontmoet vaak moeders die er zo over denken. Ze zijn gewoon ontmoedigd. En ze zijn het beu: beu om zich zorgen te maken, beu om de schuld te krijgen van alle tegenslagen in het leven van hun kinderen – van wratten tot onvoldoendes – en beu om zich schuldig te voelen. Af en toe geeft een moeder lucht aan het hart-verscheurende besef dat ze het liefst geen kinderen zou hebben gehad. Ze draagt het met zich mee als een litteken, want het gaat gepaard met een ongelooflijk grote liefde voor haar kind.

Eén moeder zei het zo:

Ik begon mijn leven te ervaren als een eentonige routine, die nog verzwaaard werd door de kolieken van de baby. Het leek alsof ze elke nacht optraden tussen elf en drie. Toen ik tijdens een lange nacht met het kind heen en weer liep om het stil te krijgen, begonnen de tranen onstuitbaar over mijn gezicht te stromen. Langzaam ging ik beseffen dat het uit was met de pret en dat we geen vaderdje en moederdje meer speelden. Die realiteit drong keihard tot me door.

Het kan vreselijk moeilijk zijn om dit te aanvaarden. De maatschappij houdt ons steeds voor dat het ouderschap een ultiem voorrecht is. Maar waarom hebben ouders dan vaak het gevoel dat het meer weg heeft van absolute ellende? Het antwoord is niet dat wij mislukkelingen zijn, maar dat we eenvoudig ervaren wat het is om volledig verantwoordelijk te zijn voor het leven van een ander mens over wie we uiteindelijk geen controle hebben, en die slechts zo nu en dan onze bemoeienis lijkt te

willen of die daar slechts zo nu en dan dankbaar voor is.

Ik hoop met dit boek verschillende dingen te bereiken. Ik wil dat we samen lachen en dat allerlei moeders uitroepen: 'Gelukkig ben ik niet de enige.' Ik wil bereiken dat alleenstaande moeders zich bemoedigd voelen en niet uitgesloten. Moeders die zichzelf een mislukkeling vinden, wil ik graag inspireren het niet op te geven. En bovenal wil ik bereiken dat moeders zich erkend en gerespecteerd voelen. Gerald Ford, voormalig president van Amerika, heeft eens gezegd: 'Je kunt nog zo'n hoog ambt bekleden, maar als je tijd erop zit, zal de wereld je vergeten.' Dat geldt niet voor het moederschap. Uw kinderen zullen altijd aan u blijven denken.

Ik heb met duizenden moeders gesproken, maar ik heb er maar twee van dichtbij kunnen meemaken...

De eerste is nu negentig jaar. Ik zie nog voor me hoe ze tafeltjes afruimde in het restaurant van een warenhuis, zodat ze genoeg geld bij elkaar kon krijgen om die scheikundedoos voor mij te kopen die op de speelgoedafdeling stond te pronken. Ze had geen noemenswaardige scholing genoten, maar ze bezat een wijsheid die soms niet van deze wereld leek. Als ze al een fout had, was het waarschijnlijk dat ze te veel van haar kinderen hield – ze had ons lief boven alles. Ik ben altijd beducht geweest voor de dag dat ze zou sterven, maar, eerlijk gezegd, ik ben eraan gewend geraakt dat ik mijn moeder zal kwijtraken. Zo'n drie jaar geleden begon ze erg verward te worden.

Op een dag ging ik bij haar op bezoek en ze zei: 'Hoe gaat het, jongen?'

'O,' antwoordde ik, 'gaat wel – ik maak me een beetje zorgen om mijn kinderen.'

Ik wachtte op haar gebruikelijke wijsheid, maar in plaats daarvan keek ze op en zei: 'Mijn haar wordt gedaan vandaag.' En opeens was ze weg. Ze was er nog wel, maar ik was haar kwijt.

Ik treur al drie jaar om haar. Ze is een geweldige moeder.

De tweede is natuurlijk mijn vrouw Dianne. We zijn al bijna dertig jaar getrouwd. Ze is een bijzondere moeder; ze moest wel. Dianne heeft niet alleen voor onze kinderen, Katie en Lloyd, gezorgd, maar ook voor Ron, die vier jaar ouder is dan wij. Het grootste deel van zijn kindertijd stond hij onder de hoede van de plaatselijke autoriteiten. We kenden hem uit onze tienertijd.

Hij was zo goed als dakloos toen hij op een avond vlak voor Kerst op onze deur klopte. Dianne vroeg of hij bij ons wilde blijven slapen. Dat is vijftientig jaar geleden en hij is nooit meer weggegaan. Hij is al langer bij ons dan de kinderen. Ze zegt wel eens voor de grap dat ze een voorsprong had, omdat ze op Ron heeft kunnen oefenen. Dianne is een van de eerlijkste mensen die ik ken, en ik denk dat we het komende uur niet beter kunnen beginnen dan met de herinneringen van een eerlijke moeder...

Herinneringen van een moeder

– *Dianne Parsons*

Ik kom vaak met de auto langs de vroegere kleuterschool van mijn kinderen. Mijn dochter Katie is nu tweeëntwintig en mijn zoon Lloyd negentien; toch brengt één blik op het hek om het speelplein talloze herinneringen boven. Plotseling is het een frisse ochtend in september en gaat mijn dochter voor het eerst naar school. We lopen er samen naartoe, terwijl ze mijn hand stevig vasthoudt. Er is niet veel meer over van de opwindende bravoure voor deze stap in de wereld van de 'grote kinderen', zodra we de voordeur achter ons dichtdoen. Ze wordt bleek en kijkt zorgelijk. Ik zie dat ze op haar onderlip bijt – een duidelijk teken dat de tranen niet ver weg zijn.

Ik loods haar zachtjes richting school en praat over alles behalve deze bijzondere dag. Ze mompelt wel wat terug, maar ik zie hoe ze naar de andere kinderen kijkt, voor wie dit allemaal gesneden koek is. De kinderen die tegen ons aan botsen, zijn veteranen van zeven jaar. Ze vertraagt haar pas en ik begin het ergste te vrezen, totdat er opeens een engel verschijnt, tenminste, zo ervaar ik het. In werkelijkheid is het haar beste vriendin, die ook voor het eerst naar school gaat.

Opeens rent Katie bij me vandaan, naar Rhian toe. Ik kan alleen nog maar toekijken hoe de twee kleine

meisjes plechtig, hand in hand, over de oprijlaan naar de school lopen, terwijl ze allebei stevig een ‘My Little Pony’-lunchtrommeltje vasthouden. Ik voel de tranen opkomen en dan draait Katie zich om en roept: ‘Dag, Mam!’

Tegen alle voorspellingen in is het mijn verlegen, behoedzame kind gelukt. Ze is begonnen.

En dan snellen mijn gedachten drie jaar verder. Lloyd gaat voor het eerst naar school. De opvoedingsgoeroes vertellen ons dat, als je eerste kind verlegen, behoedzaam en meegaand is, je tweede anders zal zijn. Lloyd deed erg zijn best om die deskundigen niet teleur te stellen. Sterker nog, het grootste deel van zijn kindertijd gebruikte hij om hun gelijk aan te tonen. Ik wist dat zijn eerste schooldag heel anders zou zijn – ik had alleen geen idee *hoe* anders.

Bij wijze van eenmalige uitzondering was hij eerder uit bed en aangekleed dan ik. Hij stond op de deur van mijn slaapkamer te beuken en schreeuwde: ‘Opschieten, ik wil er vroeg zijn!’

Net als met Katie gaf ik hem een hand en liepen we samen naar school, maar terwijl Katie daar moed uit putte, keek Lloyd alsof iemand een blok aan zijn been had gebonden. Hij sleepte me mee naar de school, wierp dreigende blikken naar kinderen die twee keer zo groot waren als hij, en rukte zich uiteindelijk vol ongeduld los en rende vooruit. Ik liep de hoek om en zag dat hij al bijna bij het hek was. En toen gebeurde het. Hij wierp één blik op het schoolplein, trok een lelijk gezicht naar een onderwijzer en liep toen langzaam terug en zei: ‘Ik ga niet.’

Ik bracht meteen mijn geschut in stelling: ‘Wil je dan

niet slim worden?’, ‘Je krijgt er later spijt van’ en ‘Superman moest ook naar school’.

Hij keek omhoog, met zijn kleine kaken in die inmiddels vertrouwde, rebelse stand en zei opnieuw: ‘Ik ga niet.’ En zo begon de strijd. In de tien minuten die volgden, had ik soms het idee dat ik hem met de hulp van andere moeders wel zou kunnen loskrijgen van de lantaarnpaal. Maar hij hield stug vol. Ik zag al voor me dat Lloyd met zijn armen rond een zes meter hoge betonnen lantaarnpaal aan zijn opleiding zou beginnen, toen het plaatsvervangend hoofd kwam aanlopen.

Ik ben er nooit achtergekomen of ze nou bezorgd was om mij, om Lloyd of om het eigendom van de gemeente, maar ze zei dat ik moest weggaan. Ik zal Lloyds gezicht nooit vergeten. Hij wist niet of hij mij achterna moest rennen – wat betekende dat hij de lantaarnpaal zou moeten loslaten – of dat hij bij een vrouw moest blijven die heel wat minder met het lot van arme jongetjes begaan leek te zijn dan z’n moeder. Hij aarzelde en ik liep weg – niet uit vrije wil, maar op aandringen van Sheila Harrison, die dit al vier keer had gedaan. Terwijl ze me snel meetrok, zei ze: ‘Hij is beter af zonder jou.’ Ik vraag me sindsdien af of ze bedoelde ‘op dit moment’ of ‘in het leven in het algemeen’.

Maar die ochtend had ze in elk geval gelijk. Ik had eindelijk mijn kinderen de ‘echte’ wereld binnengeleid. Hoe kon ik weten dat het moederschap duizenden van dit soort ervaringen telt, ongeacht de leeftijd van je kind, en dat dit nog maar het begin was? Waarom heeft niemand me dat verteld? Ik zal zeggen waarom. Als ik het had geweten, hadden ze *mij* nooit meer van die lantaarnpaal losgekregen!

Terug in de tijd

Als ik terugkijk op het leven van mijn kinderen, komen er veel herinneringen boven.

Elke keer als het september wordt en de herfst zich aandient, ben ik weer op de kraamafdeling om van Katie te bevallen. Ik weet nog hoe ik daar lag, nadat ik was opgenomen met een te hoge bloeddruk, en me afvroeg hoe het zou zijn om moeder te worden.

En ik herinner me een andere herfstochtend, kort nadat Lloyd was geboren. Katie was een peuter, en mijn pasgeboren zoon lag te slapen in de kamer naast mij. Het was ongeveer zeven uur in de ochtend en de zon scheen door de gordijnen. Het was in heel veel opzichten een prachtige dag. Ik had twee kinderen, een heerlijk huis en een lieve man. Maar op dat moment zei het me allemaal bitter weinig. Ik draaide me om, maakte Rob wakker en zei: 'Ik geloof niet dat ik het nog aankan. Wil jij Katie vandaag naar de peuterspeelzaal brengen?'

Die woorden luidden een aantal donkere jaren in voor Rob en mij. Ik denk zeker dat ik toen met een zogenaamde postnatale depressie te maken had, maar de artsen ontdekten ook dat er iets mis was met mijn afweersysteem. Soms lag ik gewoon de hele dag in bed. De meesten van mijn vrienden waren lief, terwijl anderen me advies gaven hoe ik me 'eroverheen kon zetten' en me voorhielden dat heel veel mensen nog slechter af waren dan ik. Vreemd genoeg voelde ik me niet zozeer verdrietig of bezorgd, als wel schuldig. Waarom kon ik het niet aan? Wat voor effect zou dit hebben op mijn kinderen? Waarom was ik geen betere moeder?

Ik zou graag een arm om jonge moeders heen willen

slaan die hetzelfde doormaken, en tegen hen zeggen dat ze door deze donkere tijd heen kunnen komen. Ik zou hun partner graag willen uitleggen wat er aan de hand is, en hem op het hart willen drukken zowel zorgzaam als geduldig te zijn. Dankzij onze seminars kan ik nu duizenden vrouwen toespreken en misschien is het maar goed ook dat die herfstochtend nog vers in mijn geheugen ligt. Daardoor ben ik kwetsbaar, en kan ik waarschijnlijk meer begrip opbrengen.

Door ziekte heb ik, naar mijn idee, vrij veel van Lloyds kinderjaren moeten missen, maar ik heb toch ook een paar fantastische herinneringen, zoals de manier waarop hij lachte. Hij kon zo aanstekelijk lachen! Soms was ik woest op hem, maar dan maakte hij me toch aan het lachen, hoewel ik het helemaal niet wilde.

Ik weet nog hoe ik van hem genoot toen hij graag knuffelde. Tot aan zijn twaalfde jaar kwam hij vaak bij mij op de sofa liggen en haakte dan zijn arm in de mijne. En ik herinner me nog hoe verdrietig ik was, toen dat in zijn tienerjaren ineens ophield en het leek alsof hij niet meer met mij samen gezien wilde worden, tenzij ik een zak over mijn hoofd deed. En ik herinner me de eerste tekenen van dooi, na die lange winter, en hoe ze mijn hart verwarmden.

Ik weet nog dat Lloyd tegen me zei dat hij nooit met iemand anders zou trouwen dan met mij, en dat allebei mijn kinderen, toen ze nog jong waren, tegen me zeiden dat ze nooit het huis uit zouden gaan. En ik weet nog hoe ik, toen ze tieners waren, me bezorgd afvroeg of ze het misschien meenden.

Ik herinner me dat ik een beetje te zwaar was (hoezo ‘herinner’ – ik *ben* een beetje te zwaar!) en dat Katie